

Z A P I S N I K
sa šeste sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 23. aprila 2013. godine

Sjednica je počela u 12 sati.

Sjednicu je predsjedavala Nada Drobnyak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: mr Branka Tanasijević, Žana Filipović, Jovan Martinović, Ljerka Dragičević i Ana Ponoš.

Saglasno članu 56 Poslovnika Skupštine, odsustvo sa sjednice najavila je Zdenka Popović. Članica Odbora doc.dr Branka Bošnjak najavila je odsustvo članica Odbora iz Demokratskog fronta.

Sjednici su prisustvovali predstavnici predlagača zakona Goran Kušević, v.d. pomoćnika ministra rada i socijalnog staranja i Dragan Đukanović, savjetnik ministra rada i socijalnog staranja.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

Za sjednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

1. PREDLOG ZAKONA O SOCIJALNOJ I DJEČJOJ ZAŠTITI;
2. IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST ZA 2012.GODINU;
3. UTVRĐIVANJE PLANA RADA ODBORA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST ZA 2013.GODINU;
4. TEKUĆA PITANJA

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je usvojio zapisnike sa sjednice Ženskog parlamenta i pete sjednice bez primjedbi.

Prva tačka – PREDLOG ZAKONA O SOCIJALNOJ I DJEČJOJ ZAŠTITI

Uvodno obrazloženje o razlozima za donošenje i rješenjima sadržanim u Predlogu zakona dao je predstavnik predlagača Goran Kušević. Saopštio je da je sistem socijalne i dječje zaštite zasnovan na dominantnoj ulozi države što ne stimuliše angažovanje porodica, građana, opština i organizacija civilnog sektora u ostvarivanju ciljeva u ovoj oblasti. Većina sadržaja i usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite ostvaruje se kroz institucionalni sistem, odnosno kroz ustanove socijalne i dječje zaštite i ne postoje bliži uslovi, normativi i minimalni standardi za pojedine vrste usluga, čime se dovodi u pitanje kontrola njihovog kvaliteta. Naglasio je da je Predlog zakona usklađen sa Konvencijom UN o pravima djeteta, kao i sa drugim međunarodnim dokumentima i da predviđa niz unaprijedjenih rješenja.

Predlogom zakona propisana su prava iz socijalne i dječje zaštite i obavljanje djelatnosti u toj oblasti. Utvrđena su osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti, i to: materijalno obezbjeđenje, lična invalidnina, dodatak za njegu i pomoć, zdravstvena zaštita, troškovi sahrane i jednokratna novčana pomoć, kao i osnovna materijalna davanja iz dječje zaštite: naknada za novorođeno dijete, dodatak za djecu, troškovi ishrane u predškolskim ustanovama, pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama, refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo, naknada po osnovu rođenja djeteta, refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena. Propisano je ograničenje trajanja materijalnog obezbjeđenja za radno sposobne roditelje, koji ovo pravo mogu koristiti neprekidno najduže devet mjeseci u toku godine, uz mogućnost ponovnog ostvarivanja ovog prava po isteku tri mjeseca od dana prestanka prava. Takođe, precizirani su uslovi za ostvarivanje prava u pogledu prihoda i imovine. Predlogom zakona utvrđena je aktivacija za radno sposobne korisnike materijalnog obezbjeđenja, kao i saradnja centara za socijalni rad i Zavoda za zapošljavanje u pogledu sprovođenja mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika prava na materijalno obezbjeđenje. Kod ostvarivanja prava na ličnu invalidninu predloženim rješenjem eliminiše se mogućnost diskriminacije lica sa invaliditetom u odnosu na vrijeme nastanka oboljenja ili godina života.

U okviru materijalnog davanja iz dječje zaštite predloženo je da pravo na dodatak za djecu može ostvariti dijete čiji je roditelj, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije. Takođe, predloženo je da pravo na dodatak za djecu ima troje djece u porodici, umjesto dosadašnjeg rješenja kojim je to pravo utvrđeno za prvo troje djece u porodici. Predlogom zakona precizirani su uslovi za refundaciju naknade zarade i naknade zarade za porodiljsko i roditeljsko odsustvo, kojim će se uspostaviti bolja kontrola korišćenja budžetskih sredstava.

Proširen je i preciziran broj usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite, i to: procjena i planiranje, podrška za život u zajednici, savjetodavno-terapijska i socijalno-edukativna usluga, smještaj, neodložne intervencije i druge usluge. Nove usluge u okviru podrške za život u zajednici obuhvataju: dnevni boravak, pomoć u kući, stanovanje uz podršku, personalnu asistenciju, tumačenje i prevođenje na znakovni jezik. Precizirane su usluge smještaja, i to: porodični smještaj-hraniteljstvo, porodični smještaj, smještaj u ustanovu socijalne i dječje zaštite, u prihvatilište. Propisivanjem minimalnih standarda za pružanje usluga socijalne i dječje zaštite omogućiće da se na teritoriji Crne Gore te usluge pružaju i razvijaju na ujednačen način. Predloženo je da obavljanje razvojnih, savjetodavnih, istraživačkih i drugih stručnih poslova u socijalnoj i dječjoj zaštiti vrši Zavod za socijalnu i dječju zaštitu. Utvrđen je postupak za dobijanje licence za pružaoca usluga i stručne radnike u oblasti socijalne i dječje zaštite, kao i postupak akreditacije programa obuke. Predviđena je izrada informacionog sistema koji će unaprijediti sistem socijalne i dječje zaštite.

U raspravi su učestvovali/e: Ana Ponoš, Nada Drobniak, Ljerka Dragičević, mr Branka Tanasijević, kao i predstavnici predlagača – Goran Kušević i Dragan Đukanović.

Ana Ponoš postavila je pitanje položaja samohranih majki korisnica materijalnog obezbjeđenja porodice i visine materijalnog davanja koje nije dovoljno za zadovoljenje osnovnih životnih potreba, posebno ako se ima u vidu da u većini slučajeva drugi roditelj ne plaća alimentaciju, što dodatno otežava njihov položaj. Tokom rasprave, komentarisala je ograničenje trajanja prava na materijalno obezbjeđenje i materijalno davanje u vidu jednokratne novčane pomoći i naglasila potrebu da se zakonom obezbijede mehanizmi periodičnog preispitivanja korišćenja prava na materijalno obezbjeđenje i eliminišu moguće zloupotebe kod isplate jednokratnih novčanih davanja.

Odgovarajući na pitanje predstavnik predlagača Dragan Đukanović, je saopštio da je visina materijalnog davanja u okviru materijalnih mogućnosti države i da samohrani roditelji mogu ostvariti pravo iz socijalne i dječje zaštite u skladu sa uslovima predviđenim ovim zakonom. U pogledu ograničenog trajanja prava na materijalno obezbjeđenje naglasio je da su zakonom propisane mjere aktivacije za radno sposobene korisnike materijalnog obezbjeđenja i da pojedinac koji je sposoban za rad ima pravo i dužnost da učestvuje u aktivnostima koje omogućavaju prevazilaženje njegove nepovoljne socijalne situacije, odnosno u sprovođenju mjera kojima se obezbjeđuje njegova socijalna uključenost. Jednokratnu novčanu pomoć kao materijalno davanje iz socijalne zaštite, može ostvariti pojedinac, odnosno porodica koja se nađe u stanje socijalne potrebe, zbog posebnih okolnosti koje nijesu predvidive. Nakon usvajanja ovog zakona pristupiće se izradi pravilnika kojim će se propisati vrste materijalnih davanja, bliži uslovi, način i postupak za ostvarivanje ovih prava.

Za Ljerku Dragičević predloženo rješenje da pravo na dodatak za djecu imaju troje djece u porodici neprihvatljivo je iz razloga što se time čini diskriminacija prema djeci koja u uživanju ovih prava treba da budu jednaka. S tim u vezi najavila je podnošenje amandmana.

Pojašnjenje u vezi sa ovim pitanjem dao je predstavnik predlagača Goran Kušević i saopštio da, u odnosu na važeći zakon, predloženo rješenje predstavlja pomak. Predlogom zakona utvrđeno je da troje djece mogu ostvariti to pravo, što znači da se to pravo prenosi nakon punoljetstva i može ga ostvariti ono dijete u porodici koje nije punoljetno.

Predsjednica Odbora Nada Drobniak, komentarisala je član 8 kojim su propisani zabranjeni oblici postupanja zaposlenih u ustanovi, odnosno kod pružaoca usluga socijalne i dječje zaštite i sugerisala korekciju koja, po njenom mišljenju, značajno mijenja smisao rečenice. Takođe, ukazala je da naziv člana 18 treba da glasi: «Upotreba rodno osjetljivog jezika», a ne kako je predloženo, kao i da u tabeli usklađenosti ovog zakona sa Poveljom o osnovnim pravima Evropske unije, treba da stoji Glava III, Oblast

Jednakost, a ne kako je navedeno - Glava II, Oblast Slobode. Tokom rasprave, komentarišući pojedina rješenja istakla je da Zavod za socijalnu i dječju zaštitu, kao institucionalni mehanizam za nove zakonske institute, ima važnu ulogu u unaprjeđenju sistema kvaliteta socijalne i dječje zaštite.

Mr Branka Tanasijević komentarisala je Predlog zakona u dijelu kojim se uređuje grupa usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite i naglasila da ponuđena rješenja podržavaju i afirmišu porodicu kao najbolji okvir zaštite osjetljivih grupa i podstiču razvoj porodičnog smještaja. Predloženo rješenje da se djetetu mlađem od tri godine života ne obezbjeđuje smještaj u ustanovu smatra važnim, iz razloga što je porodica nezamjenjiv optimalni ambijent i ustanova treba da bude samo privremeno rješenje u slučajevima kada nije moguće obezbijediti smještaj djeteta u hraniteljsku porodicu. Saopštila je da Crna Gora poznaje tip biološke porodice kao hraniteljske porodice i da je 281 dijete bez roditeljskog staranja smješteno u hraniteljskim porodicama, 269 djece je smješteno u srodničkim i 12 djece u nesrodničkim porodicama. Srodnička porodica mora biti adekvatna zamjena za izgubljenu porodicu, ali evidentno je da nesrodničku porodicu u Crnoj Gori treba dodatno stimulisati. Predloženo rješenje da se smještaj u ustanovu obezbjeđuje trudnici i samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života, takođe smatra važnim, ali i da podzakonskim aktima treba obezbijediti programe prevencije, odnosno stimulativne mjere, kako bi se uticalo na odluku samohrane majke da zadrži dijete.

Predstavnik predlagača Dragan Đukanović saopštio je da uvođenje sistema usluga u socijalnoj i dječjoj zaštiti predstavlja novinu u ovom zakonu i da će se podzakonskim aktima bliže urediti sve vrste usluga.

Žana Filipović komentarisala je član 57 Predloga zakona kojim su propisani izuzeci od refundacije, tako što je određeno da se poslodavcu kojem se isplata naknade zarade obezbjeđuje iz sektora javne potrošnje (budžet države, budžet opštine i vanbudžetski fondovi) ne refundiraju sredstva po osnovu naknade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena. S tim u vezi, postavila je pitanje – da li postoji mogućnost da se iz predloženog rješenja izuzmu jedinice lokalne samouprave, imajući u vidu njihovu nepovoljnu finansijsku situaciju.

U vezi sa ovim pitanjem predstavnik predlagača Dragan Đukanović informisao je Odbor da je prijedlog za izmjenu ovog člana dostavila Zajednica opština, i da će se predlagač zakona o kome će o njemu naknadno izjasniti.

Nakon rasprave, Odbor je većinom glasova (pet »za« i jedan »uzdržan«) odlučio da podrži Predlog ovog zakona i predloži Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje kao matičnom odboru, da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

Odbor je u mišljenju dostavljenom Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, kao matičnom odboru, ukazao da u članu 8 poslije riječi »ustanove« treba staviti zarez, zato što značajno mijenja smisao rečenici, da naziv člana 18 treba da glasi »Upotreba rodno osjetljivog jezika« i da u tabeli usklađenosti Predloga ovog zakona sa Poveljom o osnovnim pravima Evropske unije, treba da stoji Glava III, Jednakost, član 24, Prava djeteta, a ne kako je navedeno – Glava II, Oblast Slobode.

Druga tačka - IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST ZA 2012. GODINU

Odbor je ocijenio da Izvještaj sadrži detaljan i sveobuhvatan prikaz realizovanih aktivnosti i jednoglasno usvojio Izvještaj o radu Odbora za 2012. godinu.

Treća tačka - UTVRĐIVANJE PLANA RADA ODBORA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST ZA 2013. GODINU

Nakon rasprave i konkretnih prijedloga i sugestija Odbor je jednoglasno usvojio Plan rada Odbora za 2013. godinu.

Četvrta tačka - TEKUĆA PITANJA

U okviru ove tačke dnevnog reda predsjednica je informisala Odbor da je:

- LGBT Forum Progres dostavio inicijativu Odboru za rodnu ravnopravnost i Odboru za ljudska prava i slobode, da nezavisno ili kroz zajedničku inicijativu, predloži, po hitnom postupku, izmjene i dopune

Zakona o ličnoj karti na način što će građanima/kama koji to žele omogućiti da ne izraze i ne definišu svoj pol odnosno rodni identitet;

- NVO »Anima« iz Kotora, dostavila Proglas učesnica Konferencije »ZANOSS-Moj izbor je promjena«, održane u Kotoru, povodom Međunarodnog dana prava žena;

- potpredsjednik Skupštine prof. dr Branko Radulović dostavio predsjednicima/ama skupštinskih odbora - Informaciju o posjeti Republici Hrvatskoj (13-14. mart);

- predstavnica Evropskog instituta za rodnu ravnopravnost dostavila pismo predsjednici Odbora sa prijedlogom za saradnju, što je Odbor prihvatio;

- sednica Odbora, koja je bila zakazana za 9.april, na temu – Položaj Romkinja u Crnoj Gori sa naglaskom na ugovorene brakove, preimenovana je u sastanak. Predsjednica i članice Odbora: Nada Drobnjak, mr Branke Tanasijević i Ljerke Dragičević održale su sastanak sa predstavnicama Romkinja i Egipćanki u Crnoj Gori o socijalno-ekonomskom položaju i obrazovanju Romkinja i Egipćanki u Crnoj Gori, sa naglaskom na ugovorene brakove. Prisutnima se na početku obratio potpredsjednik Skupštine Suljo Mustafić. U uvodnom dijelu sastanka govorili su: predstavnik sistema UN Benjamin Perks, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava Sabahudin Delić i predstavnica Centra za razvoj romskih inicijativa Fatima Naza. Svoju životnu priču prenijela je sedamnaestogodišnja Sabaheta Radosavljević. Tokom sastanka prikazan je dokumentarni film »Ugovoreni brak«. Sastanku su prisustvovali i predstavnici/e pojedinih ministarstava i institucija, međunarodnih organizacija, kao i predstavnici/e nevladinih organizacija koje se bave pitanjima položaja žena romske i egipćanske populacije u Crnoj Gori. Na sastanku je saopšteno da su Centru za socijalni rad Opštine Nikšić, Plužine i Šavnik, prijavljena dva slučaja ugovorenih brakova sa maloljetnim Romkinjama, koje su smještene u sklonište SOS za žrtve nasilja. Predsjednica i članica Odbora Nada Drobnjak i mr Branka Tanasijević, posetile su NVO SOS telefon, Nikšić i Centar za socijalni rad u Nikšiću, kako bi se dodatno informisale o mjerama koje je Centar preduzeo i preduzima u ovim slučajevima u skladu sa Protokolom o postupanju i Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici;

- predsjednica Odbora bila je uvodničarka na Nacionalnoj konferenciji-Prisilni i ugovoreni brakovi, koja je 8. aprila, održana u Podgorici, povodom obilježavanja Svjetskog dana Roma;

- predsjednica Odbora održala je 4. aprila sastanak sa predstavnicom Instituta za javnu politiku, Selenom Tasić, tokom kojeg je razmotrena mogućnost saradnje Odbora i Instituta, sa posebnim osvrtom na orodnjavanje sektora bezbjednosti;

- predsjednica Odbora održala sastanak sa predstavnicama Odjeljenja za demokratizaciju u Misiji OEBS-a u Crnoj Gori, u vezi održavanja prve radionice za članove/ice ovog odbora i članove pojedinih skupštinskih odbora. Termin održavanja radionice (jun/jul) biće preciziran nakon sagledavanja planiranih obaveza skupštinskih radnih tijela. S tim u vezi, Odbor je predložio da u radu radionice učestvuju članovi Odbora za bezbjednost i odbranu i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

- predsjednica Odbora dobila poziv da, u Ohridu 11-12. maja, učestvuje na konferenciji koju organizuje Beogradski fond za političku izuzetnost, uz podršku UN EOMEN. Tema konferencije je »Ohridska inicijativa-jačanje 1325 zajednice u regionu«. Odbor je dao saglasnost.

Šednica je završena u 13 sati i 30 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković

PREDŠEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak